

Celoletna naročnina	280 Lir
Polletna	140 "
Posamezna številka	6 "
Za Jugoslavijo	2 Din

Pred novimi nalogami

Nikdo ne bo mogel očitati slovenskim narodom, da niso miroljubni. Še manj bi veljal tak očitek primorskemu ljudstvu, ki je znano po svoji disciplini in značajnosti. Ze stari avstrijski ministri so nam morali to priznati, čeravno s težkim srcem in s stisnjenimi zobmi. Primorsko ljudstvo je stalo vedno zvesto in pošteno na braniku svojih pravic. Lahko rečemo, da se je najmanj 80 let borilo za najosnovnejše pravice. V dunajskem parlamentu, na mogočnih ljudskih taborih v čitalniški dobi in vse dalje v deželnih zborih in tudi v rimski zbornici — vedno je ljudstvo ob Adriji zastavilo svoj glas za svoje narodne, kulturne in politične pravice. Slovenski narod in v prvi vrsti, primorsko ljudstvo je bilo večkrat prikrajšano za svoje naravne, človečanske pravice. Tudi opeharjeno je bilo; in s silo, zapori in streljanjem so hoteli razni nasilniki ukrotiti Primorje, ki so zahtevali samo kar je naše.

Dvaintrideset let je minilo od londonskega pakta. Nesrečna rapsalska pogodba je za nami in zopet se je sklepel mir, ki ni dal primorskemu ljudstvu tistega zadoščenja, do katerega je imelo vso pravico. Saj je v borbi proti okupatorju — v veliki osvobodilni vojni — dovolj jasno izpričalo z ogromnimi žrtvami, da »tujega nočemo, svojega ne damo«.

Mirovne pogodbe, ki so pred nami, so krivične posebno za našo Primorsko. O tem smo že veliko govorili in tudi veliko pisali. Osebito goriško ljudstvo čuti to skelečo rano na svojem narodnem telesu. Pogodbe, ki se sklepajo so pač pogodbe v mednarodnem merilu in kot takšne tudi ostanejo. Toda nihče nam ne bo oporekal, da so demokratične sile sveta napravile vse, da bi ustvarile vse predpogoje za mir in bratsko sožitje med narodi. S podpisom pogodbe z Italijo je ravno mlada Jugoslavija dala najlepši zgled politične zrelosti in s tem okrnila ost reakcionarnim državam in elementov, ki so hoteli ustvariti razprtije in nova ognjišča bodočih vojn.

Ker se borimo za pravičen mir med narodi in ker hočemo ravno na tem spornem ozemlju ta mir tudi ohraniti, bomo sprejeli — četudi s krvavečim srcem — francosko črto, ker je potrebno, da ne zaostanemo za napredkom mlade, demokratične Jugoslavije, ker tudi mi želimo, da se naše gospodarstvo dvigne, da se začno obnavljati naše vasi in s tem naše socialno in kulturno življenje. Močne demokratične sile Italije bodo dobile v slovenskem ljudstvu, ki pride pod republiko Italijo, zveste branilce demokratičnih načel. Ravnotako bomo tudi mi dobili v naprednih ljudskih masah nove države vso pomoč in zaslombo, ki je potrebna za nadaljevanje našega gospodarskega, kulturnega in političnega razvoja.

Ko se bo pisala zgodovina o sedemnajstih primorskih vaseh in o Gorici, se ne bo smelo pozabiti, da smo ravno mi, z našo borbo in sedaj računajoč z »gotovim dejstvom«, veliko doprinesli za zблиžanje med narodi, za iskreno in pošteno sodelovanje ter za utrditev miru med demokratičnimi množicami Italije in v svetu.

Manifestacija bratstva in enotnosti v Števerjanu

Zvestoba za zvestobo

V okviru Svetovnega mladinskega tedna je slovenska in italijanska mladina Gorice in njene bližnje okolice priredila svoj prvi letošnji izlet. To pa ni bil nikakršen šolski prvopomladni izlet, so se gre v naravo nabirat prve znanilke pomladi, temveč izlet, kjer se je srečala slovenska in italijanska demokratična mladina, ki si zastavlja v novih razmerah smernice za nadaljno kulturno in politično življenje. Zbrali so se v slovenskem Števerjanu, največji slovenski vasi, ki ostane izven mej Jugoslavije.

Na ta prvi mladinski zbor so prišli mladinci in mladinke iz vseh briških vasi tako s te kakor

z one strani francoske črte, da v složnosti in enotnosti potrdijo bratstvo, ki je bilo skovano na bojnih poljanah v skupni borbi proti okupatorju. Žal, da niso bili prisotni italijanski in urijanski mladinci iz Krmina in Gradiške, katerim je ZVU odrekla dovoljenje za prevoz s kamioni. Kljub temu je bilo navdušenje mladine, bodisi mestne kakor vaške na višku in to se je pokazalo na vsej prireditvi, kjer so bili meščani pomešani z vaščani. Delavci in kmetje so si v vsej pristranosti segli v roke ter rako prelomili z vsemi predsodki nekdanjih časov.

ki je predpogoj za dober začetek enotnega kulturnega in političnega udejstvovanja.

Zborna dvorana je bila za to priliko okusno ozaljšana. Zelenje in živahnost barv so podčrtale ta praznik mladine. Čeravno niso bili težki in sivi oblaki v skladu s pomladanskim razpoloženju mladine, vendar je bilo v srcih italijanskih in slovenskih mladincev in mladink veliko naravnega in pristranskega hotenja, ki se je kmalu izkazalo, ko se je začelo zborovanje. Tovariši in tovarišica iz Gorice sta v slovenskem in italijanskem jeziku podala nekaj zdravih misli in smernic slovenski mladini, ki ostane v italijanski državi. Brez terorja in bomb, v složnem, bratškem sodelovanju bo mladina tudi v novih razmerah dobila pot, ki bo peljala do boljšega življenja, v osiguranje miru in bratstva, ki bo porok za srečo in napredek obeh narodov na tem ozemlju. Z vznešenimi besedami je tovariš-borec orisal in povelj

čeval bratske vezi, ki obstojajo med italijansko mladino in garibaldinci ter med slovensko mladitvijo. Prikazal je doprinos naše skupne borbe proti okupatorju in proti vsem pojavom neofašizma, ki bi hotel preprečiti prizadevanja napredne mladine. Važnim izjavam italijanskega tovariša je navzročila mladina burno pritrdjevala. Med prepevanjem narodnih in partizanskih pesmi Števerjanec in mladinskega pevkega zbora iz Podgore se je prišlo na drugi del zabave, ki je trajal cel večer v splošno zadovoljnost vseh prisotnih.

Mladinski izlet v Števerjanu je pokazal pot naše mladine, ki je razumela novo dobo in ki se bó kaj kmalu znašla v novih okoliščinah ter bo v bratstvu delovala za mir in srečo Slovencev in Italijanov. V delu za ljudsko demokracijo se bosta oba naroda srečala na isti poti, na poti, ki bo obema prinesla bogate sadove.

Mladina na poti ljudske demokracije

Skupen izlet je prikazal domaćnost in pristranost mirnega sožitja med obema narodoma, ki jima je usojeno živeti na tem ozemlju in tako je ravno napredna mladina dala najlepši zgled,

kako je možno složno življenje in sodelovanje, če je le dobra volja pri rokah. Veselo prepevanje ter harmonike so poskrbele, da je vsa prireditev tudi na zunaj zadobila neprisljleno sliko,

POLITIČNI PREGLED

Delo konference v Moskvi

Do sedaj so štirje zunanji ministri, ki zasedajo v sovjetski prestolnici, podali stališča svojih vlad do nemške mirovne pogodbe. Razpravljali so o vseh vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu: o demilitarizaciji, denacifikaciji in demokratizaciji. Nato o Porurju (gospodarsko vprašanje), o reparacijah, preseljenic in teritorialni reorganizaciji. Poleg tega je bilo govora o ustanovitvi osrednjih upravnih organov ter obliki in obsegu časne politične organizacije Nemčije.

Pravilna ureditev nemškega vprašanja bo brez dvoma povojno vplivala na nadaljni razvoj Evrope in ostalega sveta. Naš del sveta potrebuje enotno, miroljubno in demokratično Nemčijo.

Vemo za optimistične izjave, ki jih je dal ameriški zunanji minister Marshall o denacifikaciji in demokratizaciji Nemčije. A kaj pomaga vse to, če pa tudi vemo, da denacifikacija in demokratizacija v zapadnih conah Nemčije ni zadovoljiva. V zadnjem času so prihajale od tam tudi vesti o novih zarotah proti miru. Očividno je g. Marshall razglabljal le o platonični popolni demokraciji in seveda pri tem lahko ostanejo korenine hitlerjevske napadalnosti nedotaknjene...

Zapadne države (Amerika, Anglija in Francija) zagovarjajo decentralizirano in federativno ureditev Nemčije. Za egoistične koristi anglosaških dežel to vsekakor ni slaba zamisel. Tak program ustreza reakciji, ker bi tako bile demokratične sile Nemčije razkosane, kar seveda ni v skladu z željami demokratičnih množic nemškega naroda.

Anglija in Amerika si hočeta

Nemčija naj bo politično decentralizirana, toda enotna demokratična republika

Molotov je predložil naslednje predloge sovjetske vlade glede časne politične ureditve Nemčije:

a) Politična ureditev Nemčije mora biti demokratična, organi

popolnoma podrediti gospodarstvu vsaj v zapadnih okupacijskih conah Nemčije.

Med drugim se spominjamo tudi tega, kako je angleški zunanji minister Bevin vedno zagovarjal n. pr. internacionalizacijo Donave. Sedaj pa, ko je prišlo na vrsto Porurje, noče več ničesar slišati o mednarodni kontroli ali — če bi ne šlo drugače — o kontroli 4 velesil nad tem enako važnim področjem, ki je industrijski center Nemčije.

Razen tega se opaža, kako zastopniki dveh največjih zapadnih držav (Amerika in Anglija) kljubovalno nasprotujejo pravični porazdelitvi reparacij. Sicer so si edini v tem, da naj Nemčija plača reparacije — toda samo Zedinjenim državam Amerike in Veliki Britaniji. Pri tem puščajo lahkomišelnost na cedilu Sovjetsko zvezo, Poljsko, Češkoslovaško, Jugoslavijo in druge države, ki so največ trpele, ko je Hitler besnel po Evropi. Sami pa si že sedaj pomagajo na najrazličnejše načine. Črpajo in zajemajo iz vseh mogočih virov tekoče nemške proizvodnje (iz industrijskih naprav, ki jih je v zapadnih okupacijskih conah Nemčije ostalo mnogo nedotaknjenih). Poleg tega imajo že v rokah razne nemške patente, nemško zlato in sploh imovino Nemcev v inozemstvu.

—:—

Že ob začetku moskovskega zasedanja je sovjetska delegacija stavila Svetu zunanjih ministrov predlog, da se čim prej izvedejo sklepi potsdamske konference. To zahtevajo že življenjski interesi ljudstev, ki so izkusila vso težo pobesnelega nemškega fašizma.

oblasti pa izvoljeni z demokratičnimi volitvami.

b) Hitlerjevsko centralizacijo, ki je razbila Landtage in avtonomne deželne uprave, je potrebno likvidirati in znova vzpo-

staviti Landtage in obe zbornici, s čimer bo zopet uvedena decentralizacija uprave iz dobe pred Hitlerjevim režimom.

c) Sestaviti se mora taka začasna nemška vlada, ki bo zagotovila politično in gospodarsko enotnost Nemčije in hkrati lahko prevzela odgovornost za izpolnitev nemških obveznosti do zavezniških držav.

Zato je potrebno:

1. Kot prvi korak k sestavi začasne nemške vlade je treba ustanoviti centralne nemške administrativne resorje za finance, industrijo, promet in zunanjo politiko v skladu s sklepi potsdamske konference.

2. Kontrolnemu svetu naj se naroči, da izdela začasno demokratično ustavo, pri čemer mora zagotoviti sodelovanje demokratičnih strank, svobodnih sindikatov in drugih protinacističnih organizacij in predstavnikov v deželi.

3. Izvedejo naj se volitve v skladu z začasno nemško ustavo, nato pa sestavi začasna nemška vlada.

4. V skladu s sklepi potsdamske konference bi morala nemška vlada smatrati za svojo glavno dolžnost izkoreninjenje ostankov nemškega militarizma in fašizma, vsestransko demokratizacijo Nemčije, obnovo nemškega gospodarstva in brezpogojno izpolnitev nemških obveznosti nasproti zavezniškim državam.

5. Nemški narod mora potrditi stalno ustavo Nemčije.

—:—

Do tu je bilo govora o obliki in obsegu politične ureditve Nemčije.

Jugoslovansko-italijanska razmejitvena komisija na delu

Že celih 14 dni je na terenu jugoslovansko-italijanska razmejitvena komisija, ki ima nalogo postaviti začasno mejo med Jugoslavijo in Italijo.

Komisija je bila že vsepovsod okoli Gorice. Dne 20. marca je bila v Mirnu, naslednjega dne pa v vasi Rupa. Tu ni postavila razmejitvenega kola, tako da je Rupa sporna točka. Enako velja

Sledi drugi del — o državni ureditvi:

1. Nemčija se obnovi kot enotna miroljubna država, demokratična republika z občenemskim parlamentom dveh domov in občenemške vlade, pri čemer morajo biti zavarovane ustavne pravice dežel, ki pridejo v sestavi nemške države.

2. Predsednika nemške republike voli parlament.

3. Na vsem ozemlju Nemčije bo imela veljavo občenemška ustava, ki jo bo sprejel parlament, v deželah pa deželne ustave, ki jih bodo sprejeli Landtagi.

4. Nemška ustava in deželne ustave morajo temeljiti na demokratičnih načelih in morajo utrditi razvoj Nemčije kot demokratične in miroljubne države.

5. Občenemška ustava in deželne ustave morajo zagotoviti svobodno organiziranje in delo vseh demokratičnih strank in sindikatov ter drugih javnih demokratičnih organizacij in ustanov.

6. Občenemška ustava in deželne ustave bodo zagotovile vsem nemškim državljanom ne glede na raso, spol, jezik in vero demokratične svoboščine, vstevši svobodo govora, tiska, veroizpovedi, javnih zborovanj in združevanja.

7. Parlament in Landtagi bodo voljeni po obči, neposredni in enaki volivni pravici s tajnim glasovanjem po proporcionalnem sistemu.

8. Organi krajevne samouprave, okrajni in občinski sveti bodo voljeni po istih demokratičnih načelih kot deželni »Landtagi«.

za Japnišče. Obe vasi skupaj nimata več kot 500 prebivalcev. Francoska črta seka Rupo čez pol (meja bi tekla za cerkvijo); vas pa zadošča vsem pogojem, ki so potrebni, da se jo prisodi Jugoslaviji, kot na primer: nima niti 500 prebivalcev, ne križa jo nobena glavna cesta ali železnica ter ni oddaljena pol kilometra od francoske črte. In baš ti so

ugodni pogoji, da se jo dodeli prizadeti državi — Jugoslaviji. Saj je Rupa popolnoma slovenska vas, ki je že tekom narodno osvobodilne borbe izvedla plebiscit. Tekom domovinske vojne je mnogo žrtvovala.

Pri Mirnu pa so po krivdi francoske črte vse njive mirenskih

prebivalcev razdeljene in zato so ljudje upravičeno zaskrbljeni, kaj bo z njihovo zemljo, ki je tako čudno presekanja.

V Gorici, Brdih in povsod, kjer je že bila razmejitvena komisija, je vladalo veliko zanimanje zanjo, zakaj naše ljudstvo živo pospremlja njeno delo.

V VRTOJBI SO SVEČANO ODKRILI SPOMENIK 70 ŽRTVAM, KI SO PADLE ZA SVOBODO

V nedeljo popoldne se je v Vrtojbi vršila velika svečanost. Vaščani so odkrili spomenik 56 padlim borcem in borkam ter 14 žrtvam, ki so ostale po raznih taboriščih, v letih 1941 - 1945.

Ze kmalu popoldne se je okrog spomenika začela zbirati množica, ki je prihajala iz vseh okoliških vasi in mesta, da se skupno z vaščani iz Vrtojbe oddolži spominu padlih za svobodo. Ob treh je k spomeniku prikorakala povorka z godbo na čelu, ki je igrala koračnice. Ob straneh spomenika so se uvrstili nosilci vencov, godba, družine in sorodniki padlih. Bivši partizani v uniformah so ob spomeniku držali častno stražo.

Predsednik vaše Zveze primorskih partizanov je otvoril svečanost, nakar je godba zaigrala himno »Hej, Slovani« in soborci padlih so odkrili spomenik. Med odkritjem so na čast žrtvam izstrelili tri salve. Vaški duhovnik je nato blagoslovil spomenik in pevski zbor je zapel »Kot žrtve ste padli v borbi za nas«. Vaški učitelj, bivši partizanski oficir, je za tem spregovoril o ogromnih žrtvah, ki so jih dale naše vasi in mesta za osvoboditev lastnega naroda. Dejal je, da so oni dali vse kar so mogli dati, da bi mi uživali lepšo bodočnost in da zato bomo tudi sledili njih zgledu če ne v oboroženi pa v delovni borbi, da bomo skupne pridobitve ohranili in jih sprovedli v življenje.

Pevski zbor je zapel »Hej brigade« in bivši partizani so na spomenik položili venec. Temu je sledil govor predstavnika garibaldincev, tov. Poletto. Govoril je o borbi, ki so jo vodili italijanski partizani skupno s slovenskimi, o bratstvu, ki se je

skovalo v hribovih, na snegu, kjer je tekla skupna kri. »Skupno so se borili — je dejal — proti vsemu tistemu, kar je nasprotno delovnemu ljudstvu. Njih kri se je v snegu zbratila, in takega bratstva, ki je skovano s krvjo, ne bo nihče več razrušil, četudi postavijo med nami še številne take meje, kot je ona, ki jo danes črtajo«. Poudaril je še, da take meje nas ne bodo ločile od skupnih idealov, kajti skupaj nas bodo vezali naši padli, ki so tu in tam in nam dajali poguma za nadaljnjo borbo za združitev vsega svobodoljubnega ljudstva, za pravice vsega delovnega človeštva.

Po govoru garibaldincev je pevski zbor zapel »Na juriš«, nato je predsednik SIAU v imenu vseh vaških organizacij pozdravil množico in se zahvalil za veliko udeležbo. Godba je zaigrala še žalostinko in pevski zbor je zapel »Mi smo ubežniki« in »Pesem o svobodi«.

Po končani svečanosti pri spomeniku se je ljudstvo uvrstilo v povorko in krenilo na pokopališče, kjer so na grobove padlih položili 10 vencov. Dve dolgi vrsti grobov, ki imajo vsak svojo spominsko ploščo z imenom padlega borca ali borka, sta bili lepo ozaljšani s cveticami. Po pokopališču je zadonela »Slava padlim borcem«, godba je zaigrala in pevski zbor je še enkrat zapel žalostinko.

Tako je Vrtojba počastila spomin na svoje padle. 71 imen, ki so vklesana na trdem kamnu, bodo pričala še daljnim rodovom, kaka je ogromna žrtva same Vrtojbe za osvoboditev svoje zemlje, za ustvaritev boljšega življenja današnjemu rodu in nadaljnemu pokolenju.

GORIŠKE ŽENE ZA VOJNE SIROTE

Žene mesta Gorice in okolice so v zadnjih svojih akcijah mnogo prispevale za pomoč sirotam padlih borcev za svobodo. Iz zaključnih poročil tedna žena je razvidno, da so v ta namen posvetile res mnogo truda. Poleg drugega raznega blaga v živežu, obleki in posodi so žene vzhodnega, zapadnega, južnega in severnega kvarta darovale za vojne sirote 73.870 liral. Žene iz Podgore, Pevme in Oslavja 10.850 liral. Žene iz Bukovice, Staregore,

Ajševce, Podsabotina, Kromberka in Vrtojbe pa so poslale v Dečji dom v Kojško 21.616 liral in mnogo raznega drugega blaga.

Okrajni odbor protifašističnih slovenskih in italijanskih žena v Gorici izraža ob tej priliki svoje zadovoljstvo nad delovanjem vaških ženskih organizacij, ki so tako globoko razumele potrebo in skrb do naših sirot. Vsemu prebivalstvu pa se najtopleje zahvaljuje, ker je v tej akciji stalo ženam ob strani in jo sploh vsestransko podprlo.

SAŠA VUGA

Z mrzlim »hvala« je prekinila prazno zlobudranje agenta in odločno stopila. Na trgu se je gruča moč pomenkovala o vsakdanjih zadevah. »Aha!« je vzklil stari kovač Tomaž. »Pred meseci mož, zdaj pa ona. Kaj pa je napravila, da jo ženejo kot kako hudodelko čez trg?«

»Kaj, kaj... Tako bomo počasi vsi spolzeli v ta prokleta žrela! Radoveden sem, koliko nas bo še doma v bližnji bodočnosti!«

Stare žene so se vračale iz cerkve. Ko so ugledale prizor, so obstale in se razkropile na vse strani.

Ko je mama dospela na prag stavbe, v kateri se je ustanila policija, je zazrla na vratih komisarja, ki jo je pričakoval. Hladno jo je pozdravil in povabil v notranjost pisarne. Tam je ugledala portro Julko, ki je sedela na

»Gospa, vabljeni ste za trenutek na kvesturo!« Mama se je ozrla v novodošleca, pobledele, odložila čašico, da je belja kava pljusnila čez rob in se razlila na beli prt. Vstala je: »Pa... zakaj?« je po kratkem premišljevanju šepnila v južnjaka, ki je nestrpnost čakal in s smrdljivim dimom svoje cigarete skrunil jutranji zrak, ki je vel izza priprtih oken v temno sobo in oznanjal bližajočo se pomlad. Kvesturin se je zaničljivo nasmešnil: »Eh, gospa, informacije, informacije« je spregovoril. »Samo... mudi, mudi se... Podvizajte se, prosim!«

Vzela je jopič in mu sledila. Na stopnicah se je ustavila in poklicala: »Julka!« Klic je odmeval po hiši in se izgubil. »Julka!« je ponovila.

»Oprostite, gospa, kličete postrežnico? Če se ne motim... Točno! Jo je že moj tovariš odpeljal na poveljstvo. Ravno iz cerkve je odhajala. Vas čaka!«

POGOZDOVANJE KRASA

Iz zanimivega članka tov. M. Šebenika prinašamo nekaj glavnih misli.

O pogozdovanju Krasa se je že veliko pisalo. Toda kljub temu je naš Kras siv in pust. Kaj je vzrok, da se pogozdovanje Krasa ni premaknilo preko poskusov? Večina ni mogla razumeti, zakaj bi bilo pogozdovanje nujno potrebno in zakaj se izplača pogozdovati pašnik z drevjem, ki bo dalo šele čez pol stoletja nekaj koristi. Ni vedela namreč, da gozd vpliva na krajno podnebje in ustvarja pogoje za življenje drugih kultur.

Prejšnje protiljudske oblasti niso upoštevale, da mora pri pogozdovanju predvsem sodelovati ljudstvo. Kajti uspeh je odvisen v prvi vrsti od njegovega razumevanja in splošnega prepričanja, da je boljše gospodarsko stanje Krasa odvisno tudi od gozdov. Te gozdove lahko vzgojijo le najširše množice kraškega ljudstva, ki gozd cenijo in varujejo. Na nobeno izboljšanje ni mogoče misliti, če ne rešimo vprašanja suše, vetra in humusa. To vprašanje pa lahko reši le gozd. Kraška zemlja je prav zaradi pomanjkanja gozda tako izprana in ne nudi pogojev za življenje bolj intenzivnim kulturam. Zgrešeno je tudi misliti, da je boljše imeti slab pašnik kakor pa gozdni nasad, ker ne smemo računati samo s sedanostjo, temveč tudi z bodočnostjo. Da so bili nekoč na Krasu gozdovi, to je že vsakomur jasno. Pred tremi stoletji se je začelo uničevanje gozdov v korist pašnikov. Ravnoesje, ki ga je vzdrževal gozd, je bilo omajano. Začeli so propadati tudi pašniki in druge kulture.

Bolj aktualno je postalo pogozdovanje Krasa šele sredi prejšnjega stoletja. Strokovnjaki so stali pred nelahko rešljivim vprašanjem. Talne in podnebne razmere so zaradi opustošenja narave postale zelo težke. Koncem 19. stoletja so ugotovili, da je presajanje dvehletnih sadik črne bora iz drevesnice najuspešnejši način pogozdovanja Krasa. Črni bor ima pred drugimi vrstami te prednosti, da je odporen proti suši in vetru, ker je zelo skromen in ustvarja obilo humusa. Seveda bi bilo nesmiselno saditi črni bor tam, kjer uspevajo boljše drevesne vrste. Večkrat bodo odločevale krajevne razmere, kje je boljše pogozdovanje s setvijo, a kje s saditvijo. Praksa je že večkrat dokazala, da se s posadanjem semen drugih drevesnih vrst v star borov sestoj lahko vzgoji jelkov ali smrekov gozd tam, kjer je pred petdesetimi leti bila še puščava.

Marsikdo še misli, da sta si pašništvo in gozdarstvo nasprotnika. Toda temu ni tako, na-

sprotno, gozd varuje pašnike. Brez varstva gozdov tudi pašniki ni obstoja, ker s časom propada in se na njegovem mestu pojavi iz zemlje kamenje. O tem imamo celo vrsto dokazov tako na Krasu in na Banjski planoti ter na zgornji Soški dolini. Gozd in pašnik sta našemu kraškemu gospodarstvu nujno potrebna. Ako bomo pravilno pojmovali gospodarstvo in varovali gozdove pred škodljivci, pred požari, boleznimi in zajedalci, bomo pravilno reševali gospodarsko vprašanje Krasa.

Požari gozdov so na žalost precej pogost pojav na našem Krasu ter povzročajo gospodarjem obilo škode. Požari niso vedno posledica zločina, še večkrat so posledica malomarnosti. S poučevanjem, propagando in dobro organizacijo — predvsem so potrebni varnostni napisi — se lo dalo zelo omejiti število požarov. Kraški nasadi imajo pa še enega sovražnika in to je borov spreodni prelec. Večkrat opazujemo na posameznih drevesih po 20 do 50 goseničnih gnezd. Prelčev napad se v nekaj letih stopnjuje in razvije do viška, potem pa zopet popusti. Ta napad oslabi posamezna drevesa ter jih napravi manj odporne proti napadom drugih zajedalcev in boleznih, ki so boru lahko usodne. S stalnim pokončevanjem tega škodljivca bomo ohranili odpornost borovih nasadov.

Vsakomur je jasno, da je pogozdovanje Krasa eno izmed najvažnejših gospodarskih vprašanj naše Primorske. Naša ljudska oblast bo morala temu vprašanju posvetiti vso skrb, predvsem pa bo treba za pogozdovanje vzbuditi zanimanje v kraškem ljudstvu, da bo šlo na delo za ustvaritev boljših življenjskih pogojev bodočih pokolenj.

Partizani Goriškega Krasa so zborovali

V Ivanjemgradu so na praznik sv. Jožefa zborovali bivši partizani, demobilizirani borci, podoficirji in oficirji J.A. z goriškega Krasa. Obravnavali so predvsem naloge v okviru splošnega gospodarskega načrta, ki je združen s petletko v domovini Jugoslaviji.

Borci so z navdušenjem sprejeli smernice, ki jim jih je v svojem referatu nakazal tov. Šuc Alojz. Ob tej priliki so bila trem zaslužnim demobilizirancem tov. Birsu Vladimirju iz Rihemberka, Milaniču Antonu iz Vojsčice in

Na mladinski progi se bosta poglobili in okrepili bratstvo in enotnost naših narodov.

Mihelju Leopoldu iz Volčjega grada razdeljena odlikovanja za hrabrost.

NEMCI V ČEŠKOSLOVAŠKEM PROSTORU

Pripravljalna pogajanja za mirno pogodbo z Nemčijo so nudila ponovno priložnost, da se prikaže v pravi luči delovanje Nemcev v češkoslovaškem prostoru, ki je bil v lanskem letu očiščen. S tem je bila tudi odstranjena največja nevarnost za mir v tem delu Evrope.

Po muenchenski pogodbi, ki se je vršila v zadnjih dneh meseca septembra 1938, je odšlo iz obmejnih krajev Češke, Moravske in Šlezije (bivše sudetsko ozemlje) v notranjost republike približno 450.000 Čehov in okrog 420.000 jih je ostalo v tej oblasti, ki je z muenchensko pogodbo pripadla Nemčiji. Dejansko je to bila zelo malenkostna manjšina, ki je bila izpostavljena pritisku 2.947.000 sudetskih Nemcev, katerih število je v času vojne stalno naraščalo, medtem ko se je število Čehov občutno manjšalo. Nemška koncentracijska taborišča smrti, gestapo in uradi so zelo hitro likvidirali češko manjšino v Sudetih. 17. maja 1939 je bilo v čeških deželah (bivši protektorat) 3.173.000 Nemcev in ostalega prebivalstva, v glavnem Čehov pa 8.031.000. V decembru 1944 je padlo število češkega prebivalstva na 7.726.000 oseb, medtem ko pa se je število Nemcev dvignilo na 3.423.000. Koncem leta 1946 je bilo v čeških deželah 8.300.000 prebivalcev češke narodnosti. V tem številu so vračunani tudi repatriiranci in reemigranti iz celega sveta, v glavnem iz Nemčije, kamor so bili v velikem številu odpeljani na prisilno delo. Istočasno se je z izselitvijo znižalo število Nemcev na 250.000 oseb, od katerih je približno 170.000 včlenjenih v delavni proces, zlasti v rudarski in tekstilni industriji.

V enem letu je bilo izseljenih 2.170.600 Nemcev v vse tri okupacijske oblasti Nemčije in še pred organiziranim izseljevanjem je odšlo prostovoljno v Nemčijo približno 950.000 Nemcev.

Darovi in prispevki

Tov. Silič Maks iz Bilj je daroval 514 liral v fond za postavitev spomenika padlim borcem za svobodo.

ČITAJTE IN ŠIRITE „SOŠKI TEDNIK“

»Nadaljnja pojasnila vam bo že dal Bruno!«

Kvesturin Bruno, zločinskega obraza, se je pojavil, salutiral in obstal na vratih. »Da, da!« je pokimal komisar. Stopil je k njemu in se jel z njim natihome pogovarjati.

... vv ...

»Saša, ti boš odšel k Salezijancem!« je objokala mati vzklila, ko sem dospel, 13 letni otrok, od maše. Zazrl sem se v kvesturina, ki je stal ob vratih in motril s šakalskimi očmi stanovanje. Nato sem začuden pogledal mamo, ki je ihtela in spravljala kos velikonočne potice in par pobarvanih pirhov v kovček. »Pa zakaj... k Salezijancem? Kaj bo?«

»Zaprli so me... K tatu bom šla, v Trst...« je ihtela mama.

»K Salezijancem?« Namrdnil sem čelo. K tistim Salezijancem, ki tepejo in psujejo slovenske dijake? Ne, ne! Ne k Salezijan-

TAKO JE BILO ...

stolu, vsa prestrašena. Oči so ji bile vlažne in nemo je zrla predse. Ko je mama vstopila, je planila pokonci z vzklikom: »Kaj bo, kam nas bodo odpeljali?«

Izza križev na okni so zrli radovedni in zaspani obrazi Sicilijancev Colottijeve bande, ki se je nahajala v vasi radi čistke.

Mama se je usedla k Julki, hotela jo potolažiti, sama brez moči.

»Gospa!« je rezko spregovoril komisar okroglaste glave in trebuha, tolstega obraza, stisnjene nosu, pod katerim sta se svetlikali dve brčici, ki sta ga smejala in ga sličila mohamedanskemu kalifu. »Gospa! Tužno vest vam naznanjam, tužno vest... Eh, da, da, da... Ravnokar sem dobil nalog, da vam naznanim, da boste prisiljena pustiti domaćo vas in se umakniti v Italijo. Saj, saj razumete položaj, saj...«

»Oprostite, gospod komisar, kdo vam je pa dal to navodilo, ta ukaz? Ali bi smela vedeti?« je spregovorila mama, blede in zamišljena. »Morda Colotti?« Komisar je bil v zadregi. »Ne!« je vzklil. »Colotti nima nič pri stvari... Colotti! Sicer pa to ni važno! Osumljena ste pomoči upornikom... Ne morem pomagati. Hvala lepa! Pozvonil je. V sobo je stopil sluga.

»Pokliči Bruna, naj odvede gospo v njeno stanovanje!« in, obrnjen proti mami: »Lahko vzamete s seboj torbico in kovček. Drugega ni dovoljeno... in sploh ni potrebno! Nasvidenje!«

»Oprostite, kam bo pa služkinja odšla? Nima doma. Ali to šla z menoj?«

»Oh ne! Ona bo ostala v hiši in pomagala oficirski menzi pri kuhi! Zbogom torej!«

»In kdaj, kdaj bomo odšli?«

VABILO NA OBČNI ZBOR

Člane „Kmečke banke r. z. z. o. z. v Gorici“ vabimo k rednemu oziroma izrednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v bančnih prostorih v Gorici, ulica Carducci št. 14, dne 15. aprila 1947. ob 13. uri, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev bilance za leto 1946.
3. Sprememba združnih pravil.
4. Volitve upravnega sveta in nadzorstva.
5. Slučajnosti. V slučaju nesketpnosti občnega zbora ob določeni uri se bo vršil isti eno uro kasneje, ne glede na število prisotnih članov in na višino deležev z istim dnevnim redom.

Gorica, dne 17. marca 1947.

Saunig Ivan

Rijavec Ivan

Gorica

Občni zbor „Sportnega telovadnega društva“

Naznanjamo vsem sportnikom in telovadcem, da bo jutri, v nedeljo ob 10. uri dopoldne, „Pri zvezdi“, na trgu sv. Antona, občni zbor Sportnega telovadnega društva v Gorici.

Priporočamo vsem članom, da se ga udeležijo.

Solkan

Delavci pri „Rdeči zvezdi“ prednjačijo

Delavci, ki opravljajo svoja dela pri apnenici „Rdeči zvezdi“, so pokazali veliko razumevanje in mnogo dobre volje. V tekmovalnem načrtu so imeli temeljito popravilo ceste, kar so tudi izvedli. S prostovoljnim delom so skupali 42 kubičnih metrov gramoza ter ga zvozili na cesto. Poleg tega pa so darovali izkupiček 135 delovnih ur, kar znese v gotovini 8.888 lir za trenutne potrebe vaške tekmovalne komisije.

Priporočamo vsem ostalim vaščanom, naj si vzamejo za zgled požrtvovalne in zavedne delavce apnenice, da bo tromesečni tekmovalni načrt vsestransko dosežen.

Podgora

Ljubka prireditve

Na pobudo našega ženstva je imela v nedeljo 23. t. m. slovenska mladina prav lepo otroško prireditev. Deklamacije, petje in obe igrici, vse je bilo skrbno naučeno in pripravljeno.

S prireditvijo so bili vsi navzoči prav zadovoljni in so pozorno sledili dogajanju na odru. Igralci in mladi pevci so bili točni v izvajanju in tudi drugače so se pokazali zelo disciplinirani.

cem. Mama, jaz ne pojdem k Salezijancem!« sem odločno spregovoril. Takrat so se odprla vrata in v sobo je stopil bratec, triletni otrok. Igral se je pri sosedih.

Služkinja ga je bila poklicala. »Mama, ne k Salezijancem, ne!« A obmolnil sem. Videl sem, kako je mati vzela majhen kovček, v katerega je položila nekaj jopic, čevljičke in pirh. Sklonila se je k sinčku, ga v solzah poljubila in vzela v naročje. »K teti, k teti pojdi, Marko! Adijo!« Sunkoma se je obrnila, položila otročička v naročje služkinje in se sklonila k meni.

»Pojdi, pojdi... Ti pa v Gorico...« in me poljubila.

»Pojdem, sem kriknul v solzah pojdem, mama!«

... vv ...

Stopal sem po blatni, razriti cesti Placuto. K tlom me je vlekel kovček, v katerega sem v naglici doma stlačil vse svoje imetje. Ob moji desnici pa je koralen orožnik. Ob boku mu je bingljala dolga pištola. Ljudje po

Nek udeleženec je rekel: ta mladina je naše upanje.

Rupa pri Mirnu

Naše žene na delu

Majhna je naša vas. Toda v mednarodnem tednu žena nismo hotele zaostati za drugimi večjimi vasi ter smo izvedle datokosežno nabiralno akcijo za sirote padlih. S prostovoljnim delom smo osnažile in preuredile šolske prostore, mladinski dom in ljudsko čitalnico. Okrasile smo grobove padlih borcev ter imele zanje mašo zadušnico. Na praznik žen smo priredile proslavo z peštrim sporedom. Ob tej priliki je tov. učitelj spregovoril o borbi žen za svoje pravice in o pridobitvah. Pionirji so nam podarili sliko slovenskega pesnika Simona Gregorčiča ter nastopili z igrico »Darežljivi otroci« in rajanjem. Nabrale smo 1176 lir za vojne sirote.

Orehovlje

Srebrni jubilej našega društva

V nedeljo, 23. t. m., je prosvetno društvo »Triglav« iz naše vasi proslavilo svojo 25. obletnico ustanovitve. Ob tej priliki je tudi vaška mladina otvorila svoj mladinski teden ter nastopila skupno s prosvetnim društvom. Tov. Ciril Mask je orisal zbranim občinstvu pot društva od njegovega početka pa do danes, nakar je mladinec iz vasi govoril o pomenu mladinskega tedna, o velikih podvigih mladine nove Jugoslavije ter o mladinski prog. Ljudstvo je borbenega mladina večkrat prekinjalo z navdušenimi vzkliki mladinskim brigadam, maršalu Titu in generalu Stalinu.

Na prostovoljnih prispevkih se je nabralo 1620 lir, ki bodo služile fondu za obnovo dvorane.

Renče

Mladina zboruje

Na Jožefovo so se zbrale vse tri mladinske skupine iz naše vasi, da se porazgovorijo o delu in nalogah, ki jih bodo izvedle v mladinskem tednu. Prva točka dnevnega reda je bila politično poročilo tovariša - borca, nakar je sledil drugi referat o nalogah in dolžnostih mladine. Razvila se je živahna diskusija, kateri so sledili konkretni sklepi.

Skupno z našim zavednim ženstvom je bilo nabranih 11.000 lir. Akcija za pobiranje prostovoljnih prispevkov se nadaljuje. V

mestu so se ozirali. Jaz pa sem mračen obupno zrl v tla.

Prispeli smo do zavoda. Orožnik je pozvonil. Vstopili smo v predsobo ravnateljeve pisarne. Položil sem kovček na tla in se usedel nanj. Čakal sem. Pogled mi je bežal preko visokih železnih vrat na rdeče se svetlikajoče mestne strehe, na gorice, na siva hribovja. Spominjal sem se domačih host, biserne Soče, zelenih, sončnih planin, belih vasic tolminskega pogorja. Kar se vrata odpro in iz pisarne ravnatelja stopi debelušast duhovnik, za njim pa velik, suhljat ravnatelj, don Fabbri. Poslovita se. Ravnatelj se obrne k orožniku in se mu predstavi. Nato se začne pogovarjati. Kar bruheta oba v krah in ravnatelj, orlovega nosu, ozkega čela, obrne svoje krute oči vame. Jaz ga gledam. On se smeje. Nato bruhnem v jok. On se pa le smeje, smeje...

In dolgorepa kavka je kavkala in praskala na visokem boru salezijanskega parka in sonce se je umikalo tihi, mrtvi Gorici...

tem tednu bo sledila še kulturna prireditev ter čiščenje gozdov škodljivca borovega prelca.

Preteklo soboto je mladina skupno z vojsko otvorila svetovni mladinski teden. Uvodoma je častnik II. bataljona govoril o naši borbi in o delu mladine Jugoslavije, ki je in ostane streher naše mlade domovine.

Izkupiček prireditve je bil nakazan za opremo mladinske brigade, ki je odšla na progo Šamac-Sarajevo. Skupno z vrlimi vaškimi ženami je zbrala mladina že preko 15000 lir. Nabiralna akcija se še nadaljuje.

Prvačina

Za delovno brigado

Pred dnevi je vaška mladina skupno z ženami izvedla nabiralno akcijo v prid delovni brigadi, ki bo odšla na progo Šamac-Sarajevo. Nabrali so sledeči živež: 143 kg krompirja, 43 kg koruzne moke, 16 kg krušne moke, 11 kg testenin, 100 komadov jajc, 4 kg slanine in še razno drugo blago.

Prebivalstvo podpira danes naše tovariše, ki odhajajo na mladinsko progo, z isto ljubeznijo in srčnostjo kakor takrat, ko so še z orožjem v rokah branili naše svete meje proti okupatorju.

Kostanjevica na Krasu

Za Mladinsko progo

Da se oddolžijo tovarišem, ki so odšli na progo Šamac-Sarajevo, so žene iz naše vasi zbrale 2400 lir. V mladinskem tednu pa so izvedle akcijo ter ponovno zbrale še 2002 lir. Skupno z mladino so do sedaj prejele 5539 lir prostovoljnih prispevkov.

Zgornje številke govore same zase in s tem prikazujejo požrtvovalnost kraške žene v najbolj luči. Z velikim razumevanjem so šle na delo ter po svojih močeh pripomogle, da so odšli naši tovariši skrbno opremljeni na mladinsko progo.

Vojščica

V mladinskem tednu

V naši vasi smo priredili zborovanje, ki ga je organizirala vaška mladina in katerega so se udeležili vsi prebivalci. Tovariši je nakazal važnost mladinske proge in vsi navzoči so z velikim razumevanjem odobravalji njegova izvajanja ter so se obvezali, da bodo čim več prispevali za opremo mladincem. In res zavedni vaščani so agilnim ženam in mladinkam darovali več blaga in denarja v skupni vrednosti 8000 lir.

Kozana

Na delu za našo boljše bodočnost

Z velikim razumevanjem so si naši vaščani zadali nalogo, da bodo napravili vse kar je v njih moči, da jih bližnja bodočnost, ko bodo stopili v okvir ljudske republike Jugoslavije, ne bo dobič praznih rok. Sedaj so si nabavili kamion za 400.000 lir, ki jim bo služil za izvoz sadja ter za vsa druga prepotrebna opravila. Ustanovili so tudi delovno četo, katera je že krepko na delu. Koncem prvomajskega tekmovalnega je zamišljeno odkritje spomenika padlim borcem.

Anhovo

Iz tovarne cementa

Ze lansko leto so hoteli člani ravnateljstva iz Trsta prepričati delavstvo, da rabi akcijska družba »Isonzo« nekatere stroje. No, letos so se zopet pojavili in sicer je prišel glavni ravnatelj iz Trsta ter skušal na prepričljiv način premotiti delavstvo, da so jim stroji potrebni in da jim bodo dali v zameno druge surovine. Seveda delavstvo je stalo odlo-

čno na stališču, da se iz tovarne ničesar ne odpelje in pri tem je tudi ostalo. Stališče delavcev je v tem slučaju popolnoma pravilno. Delavci se popolnoma zavajajo, da branijo svoje koristi — delo in kruh.

Avče

Prireditve naših žen

Kakor povsod po naši deželi, tako niso hotele izostati tudi žene naše vasi, ki so na praznik 8. t. m. priredile posrečeno proslavo, ki je izpadla v popolno zadovoljstvo vseh navzočih. Podale so dvodejanko »Nepričakovano veselje.« Ženski in mešani zbor je zapel par lepih narodnih pesmi, ki so žele pristčno odbravnanje. Nadalje sta zapeli tovarišici Lora in Mica kuplet »Čašica kave«. Dobro so izpadle tudi deklamacije.

Za tovariše, ki so odšli na progo Šamac-Sarajevo, so nabrale vsoto 4933 lir prostovoljnih prispevkov.

Kamno ob Soči

O mednarodnem tednu žen

Veliko se je pisalo te dni v naših listih o prazniku žena. Vsaka vas je poslala svoje poročilo, vsi so čitali in se pogovarjali o požrtvovalnosti naših mladink in žen. Nekoliko pozno se oglašamo, a vendar še ne pozno.

Na dan, ki je bil namenjen naši ženi, smo v vasi priredili enodejanko »Domovina te kliče« ter podali tudi nekaj deklamacij. Domača učiteljica je spregovorila o pomenu ženskega praznika. Za zaključek pa je pevski zbor zapel »Oj tovariši« in »Nismo se uklonili«.

Toda tudi drugače se naše žene udeležujejo na raznih poljih kulturnega in socialnega dela. V nabiralni akciji so zbrale 5900 lir prostovoljnih prispevkov, od katerih so darovale za vojne sirote 3100 lir, za tovariše, ki odhajajo na mladinsko progo 500 lir; nadalje so plačale sv. mašo za padle partizane ter so poklonile 2100 lir cerkvi za razne potrebe. Iz fonda, ki so ga imele v blagajni, so poslale 1000 lir za Dijaški dom v Gorici, 500 lir za Dečji dom v Kojskem. Nadalje so nabavile zastavo za vaški maj ter darovale 800 lir vaški ljudski knjižnici.

Agilnim ženam želimo še nadalje obilo uspeha. Stavimo jih vsem sosednjim društvom za zgled, da bi jih posnemale.

Breginj

Nabiralna akcija

Mladina in žene naše vasi so izvedle dobro uspelo nabiralno akcijo za opremo mladinske delovne brigade, ki se je te dni odpravila na gradnjo železniške proge Šamac-Sarajevo. Mladina je zbrala 2000 lir, žene pa 10 kg planinskega sira ter 500 lir za vojne sirote.

Tudi krajevni NOO je med svojimi volilci zbral 21000 lir, s katerimi si je nabavil, novo dvokolo, ki mu bo služilo za vsakdanje posle.

Borjana

Kulturni nastop v naši vasi

16. t. m. so žene in mladina nastopile z lepo kulturno prireditvijo. Čeravno so nekatere žene in mladinci prvič nastopili na odru, vendar so bile vse igrice in deklamacije dobro podane in so žele zasluženo priznanje. Žal, da nimamo za večje prireditve primerne dvorane. Mnogi vaščani so morali ostati zunaj, ker so bili prostori pretesni. Čisti dobček se bo porabil za spomenik, ki ga bomo postavili v spomin padlim borcem naše vasi.

Sedlo

Zbor volivcev

Preteklo soboto so se zbrali vaščani na svojem prvem volivnem zboru. Vsa naša dežela je občutila, da je ravno Breginjski kot silno reakcionaren. Skozi ves čas je reakcionarna propaganda blatila našo ljudsko oblast; zasledovala je naše aktiviste ter ovirala napredek in razvoj ljudskega gibanja. V zvezi z bližnjo priključitvijo k Jugoslaviji se je pričel položaj utrjevati, ljudska oblast se okrepuje in zbor volivcev je prvi jasnejši znak do razčiščenja. Ko je tovariši okrajnega INOO za Kobariško prikazal pomen in važnost volivnih zborov, se je razvila živahna diskusija o udarniškem delu ter o drugih važnih nalogah, ki zanimajo vas. Vaščani so z razumevanjem sprejeli na znanje nove ljudsko gibanje, ki je usmerjeno v dobrobit vasi same in v doma, da bomo od sedaj naprej beležili tudi v našem — nekdanj takozvanem Breginjskem kotu — lepše uspehe, ki se bodo posebno pokazali pri obnovi in splošnem gospodarstvu.

Kulturna prireditev

Na Jožefovo je imelo naše prosvetno društvo »Sloga« svojo prireditev z zelo lepim in peštrim sporedom. Uvodoma je bila podana deklamacija »Tujega nočnega — svojega ne damo«, nakar je sledila pesem »O svobodi«. Sledile so veseloigre »Gospa Kordula« in »Tri zaostale ure«. Deklamacije »Pogumno v boj« in »Onim, ki mislijo barantati z našo rodno zemljo« so žele zasluženo priznanje. Prireditve se je zaključila z mogočno himno »Hej Slovani«.

Čeravno smo imeli ta dan silno slabo vreme, vendar je občinstvo napolnilo dvorano. Nabrali so se prostovoljni prispevki za mladinsko progo in za društveno knjižnico.

Log Čezsoški

Med prvimi

Na Bovškem prednjači Log Čezsoški. Mladina te vasi je lahko za zgled vsem ostalim. Naloge ki jih sprejme, jih vedno častno reši. To se je opazilo tudi sedaj, ko je bilo potrebno podpreti tovariše, ki so odšli na mladinsko progo. Čeravno je vas majhna, vendar je darovala ogromno vsoto 11.000 lir. Vaščani se tudi pridno zanimajo za kulturno delo in bodo predvideno na velikonočni ponedeljek nastopili na društvenem odru.

Pripravljajo se na zaključek prvomajskega tekmovalnega ter na delavski praznik 1. maja. Pridno skrbijo tudi za razdeljevanje časopisov tako, da ne ostane nobena hiša brez našega lista.

Bovec

Okrajna pionirska prireditve

Še kratek mesec nas loči od zaključka prvomajskega tekmovalnega. Naše organizacije so pridno na delu, da bodo čimprej izvedle in prekoračile delovni načrt. Tega tekmovalnega se udeležuje tudi naša šolska mladost, ki je povezana v pionirskih organizacijah. Vse šole so napravile sklep, da bodo v času tekmovalnega podale po eno prireditev. Iz najboljših točk teh šolskih prireditvev se bo nato sestavil program za okrajno pionirsko prireditev, ki se bo ob zaključku tekmovalnega vršila v Bovcu. Do sedaj smo opazili, da so že precej dobro pripravljeni za ta nastop pionirji iz Loga pod Mangartom, iz Loga Čezsoškega in Boveca. Drugi pionirji naj jim sledijo!

Gostovanje tolminskih igralcev

Na praznik sv. Jožefa je gostovala v našem trgu tolminska dramska skupina s Camkarjevim »Kraljem na Betajnovi«, Bovečani

so napolnili dvorano do zadnje ga kotička, saj so bili že tako željni lepe kulturne prireditve. Igralska družba iz Bovca se dragim tolmirskim gostom pristočno zahvaljuje za gostovanje ter upa, da jim v kratkem vrne obisk.

Drugič bi želeli, da bi reditelji bolj skrbno pazili na red in organizacijo, da ne bo pritožb.

Vogrsko

Naše žene so se lepo izkazale

Kakor že v marsikateri vasi, tako so tudi pri nas žene naše vasi pokazale prav zavidljive rezultate. V mednarodnem tednu žena so napravile 381 prostovoljnih delavnih ur. V dnevni, ki je bil posvečen našemu tisku, so razprodale 50 revij »Naše žene« in 117 dnevnikov. Za vojne sirote so nabrale lepo količino raznega živeža in 4570 lir v denarju. Na praznik se je brala v farni cerkvi maša zadušnica za vse žrtve narodno osvobodilne vojne. Skupno z ženami so se sv. maše udeležili tudi šolski otroci, ki so šli v cerkev v sprevidu z zastavo. Po končanem cerkvenem opravilu so vsi skupaj krenili na vaško pokopališče, kjer je spregovoril tov. učitelj, nakar so žene položile spominske vence na grobove padlih borcev za svobodo.

Občni zbor

„Slovenskega sirotišča“
bo dne 10. aprila t. l. ob 10. uri
pri podpisnem.

DNEVNI RED:

1. Poročilo o stanju sirotišča.
2. Volitev rednega upravnega odbora v smislu dopisa predsedništva goriškega področja.
3. Razprava o sirotišču.

Dr. A. Pavlica.

Sonce z velikimi pegami

Opazovalci nebesnega svoda so imeli dne 10. marca t. l. priložnost opazovati zanimiv pojav sončnih peg. Tiste dni je preko sončne oble potovala velikanska pega, ki je bila dolga skoro 200.000 kilometrov (premer zemlje 12 tisoč 740 kilometrov). Na njo bi lahko položili okoli 50 naših zemelj. Nudi nam silovito sliko velikanskih viharjev na sončni površini. Magnetne in električne sile, ki se zbujajo pri tem, vplivajo tudi na našo atmosfero. Čutili smo jih ob poslušanju na kratkih valovih v radiu, v telefonu in celo brzojavu. Polarne dežele so videle krasno polarno svetlobo.

Pega je že prešla na zapadni rob sonca in nato izginila

ZA TOVARIŠE, KI SO SE BORILI V GARIBALDINSKIH VRSTAH

Zveza primorskih partizanov iz Gorice, ki ima svoj sedež v ulici Vittorio Veneto št. 23 sporoča:

Vsi oni tovariši, ki so se borili v garibaldinskih enotah, so vabljeni, da se zglasijo na sedežu goriške ZPP ter naj predložijo sledeče dokumente:

a) Potrdilo o bivališču (če ga niso že oddali). b) Poročeni ali vdovci z otroki naj predložijo družinski list z datumom 8.9.43. c) Za odsotne partizane naj napravijo svoj notarski akt, s katerim pooblastijo enega družinskega člana, da ga zastopa ter naj bo iz akta razvidno tudi dosedanje bivališče. d) Za partizane, ki so umrli po končanih vojnih operacijah, naj družinski člani predložijo sledeče listine:

1) Notarski akt, iz katerega naj bo razvidno, kdo je dedič in če gre za ženo, da ni bil od nje ločen. 2) Smrtni list. 3) Notarski akt, iz katerega naj bo razvidno, da ni po 8.9.43 sodeloval v republikanski armadi in tudi ne z Nemci. 4) Potrdilo, kje je zad-

nji služboval (dne 8.9.43.) 5) Družinski list z dne 8.9.43, če je poročen, ali vdovec z otroci.

Vsi partizani - garibaldinci, naj se osebno javijo na sedežu ZPP v Gorici, ker bodo podpisali tozadevno listino, katero je združeno prejelo od Pokrajinske Zveze Treh Benečij.

S tekmovalcem v slalomu so končane tekme za prvenstvo FLRJ v alpski kombinaciji, mednarodne tekme balkanskih držav in Madžarske ter študentovsko prvenstvo Jugoslavije za leto 1947. Končni rezultat po ekipah v alpski kombinaciji je sledeči: I. Jugoslavija, II. Rumunija, III. Bolgarska in IV. Madžarska. Od posameznikov je zmagal Madžar Šeklo Peter, drugi je Jugoslovian Ciril Praček.

Prvenstvo Jugoslavije je sledeče: 1. Ciril Praček, 2. Slavko Lukanc, 3. Matevž Lukanc.

Državna prvakinja v alpski kombinaciji je Vida Katnik. V študentovskem prvenstvu Jugoslavije je zmagal Franci Čop.

Najboljši teniški igralci Sovjetske zveze za leto 1947 so: Nikolaj Ozorov, ki je teniški prvak ZSSR, sledijo jim Novikov, Neregbečki, Korbut in Kajman. Izmed igralcev na prvem mestu Olga Kalmikova.

V Ljubljani je odigral šahovski valemojster Vasja Pirc simultanko proti 40 igralcem Doma Jugoslovanske armade. Po pet in pol urni borbi je valemojster Pirc zabeležil 31 zmag, 6 porazov, tri partije pa so bile neodločene.

Mojster Stojan Puc je igral simultanko proti 33 igralcem šahovskih sekcij Zgornje Siške. V izrednem času 2 in pol ure je mojster Puc zabeležil 32 zmag, ena partija pa se je končala neodločeno.

Šahovska zveza Poljske je poslala FZJ vabilo, da pošlje na šahovski turnir v Varšavo predstavnika jugoslovanskega šaha. Ta turnir bo od 15. do 30. aprila tega leta.

Vabilo na občni zbor

Zadruga vojnih oškodovancev v Gorici sklicuje svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v četrtek 10. aprila ob 9. uri zjutraj v Šempetru pri Gorici, v dvorani Černic s sledečim dnevnim redom:

- 1) Poročilo predsednika.
- 2) Volitev overovateljev zapisnika.
- 3) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 4) Poročilo tajnika.
- 5) Poročilo blagajnika.
- 6) Poročilo nadzornega odbora.
- 7) Odobritev obračuna ter razrešnica upravnemu in nadzornemu odboru.
- 8) Volitev nove uprave.
- 9) Preosnova zadruge.
- 10) Slučajnosti.

Člane in delegate podružnic pozivamo k polnoštevilni udeležbi.

V slučaju, da bi ob določenem uri ne bilo navzoče zadostno število članov potrebno za sklepčnost občnega zbora, se bo ta vršil uro pozneje z istim dnevnim redom in v istih prostorih, neglede na število navzočih članov.

POLETNI URNIK ZA TRGOVINE

Udruženje trgovcev sporoča, da se bodo trgovine od sedaj naprej odpirale zjutraj ob 8. uri in zapirale ob 12.30. Popoldne bodo odprte od 15. ure do 18.30. Mesnice bodo odprte od 7. ure zjutraj do 13. Razen sobote popoldne bodo mesnice popoldne zaprte. Pekarne se odprejo že ob 6.30 zjutraj, zaprejo pa ob 12.30. Popoldanski urnik je od 16. do 18. ure zvečer. Ob sobotah lahko vse trgovine podaljšajo urnik za pol ure. Ob nedeljah ostanejo vse trgovine zaprte.

Razdeljevanje sadnega drevja

Kmetijsko nadzorništvo je začelo z razdeljevanjem sadnega drevja, ki je bilo pred časom predbeleženo in za katero je bilo plačano na račun.

Na razpolago je razen zgoraj navedenega še nekaj breskev, hrškov, cepljenih na kutino, jabolk in češpelj — tudi po nižjih cenah.

Predbeleženci naj se koj zglasijo v uradu Kmetijskega nadzorništva v Gorici, ulica Duca d'Aosta 55, za dvig in doplačilo drevesc.

OBVESTILO

Ker so se razmere zboljšale in ni več take nevarnosti za okuženje, je okrožno predsedstvo z odlokom 18. marca 1947 št. 63, preklicalo odredbo, s katero so bili nekateri kraji v Gorici (Via Giustiniani) in Ločniku preglasi za okužene po živinski kužni bolezni »afta«. Zato odpada tudi vse omejitve, ki so veljale za te kraje, in je prehod z govejo vprego, ovčami, kozami in drugo parkljasno živino zopet dovoljen.

Trgovsko obrtna zbornica sporoča, da je ZVU prepovedala izvoz cementa iz cone A.

Podpoveljstvo mestnih straž (ul. Mazzini 7) naznanja, da so našli par naočnikov, ki se sedaj hranijo pri tem poveljstvu.

Kdor more dokazati, da je lastnik, naj pride ponje.

Podpoveljstvo mestnih straž (ul. Mazzini 7) naznanja, da so našli izgubljeno denarnico, z majhno svoto denarja, ki se sedaj hrani pri tem poveljstvu.

Kdor more dokazati, da je lastnik denarnice, naj pride ponj.

Drobne novice

* Koroški časopis »Volkswille« piše, da ostavka kompromitiranega predsednika koroške deželne vlade Hansa Piesca, ki je v maju 1945 prevzel oblast od nacističnega gauleiterja in vojnega zločinca dr. Rainerja, ni nikaka rešitev politične situacije na Koroškem. Spremeniti se mora celotna dosedanja politika na Koroškem. Vsi nacisti in vojni zločinci morajo priti pred sodišče in dobiti zaslužen kazni. Potrebno je tudi čiščenje in demokratizacija uradniškega aparata.

Na Koroškem se morajo izvesti nove volitve in imenovati je treba nekompromitiranega predsednika deželne vlade.

* V Damask (Srednji Vzhod) je prišlo več znanih ameriških bančnikov, med njimi ravnatelj ameriške »National Bank«, direktor »National City Bank of New York« in vodja newyorškega bančnega združenja. List »An Nazar al Iktisad« pripisuje prihod teh finančnikov »prodorju ameriškega kapitala v arabske dežele«.

* V Albaniji so te dni organizirali komisijo, ki bo pripravila vse potrebno za otvoritev treh poletnih kolonij za pionirje.

Bohún:

Cvetna nedelja na Krasu

Vzbrsteli bori so med kamni
in lovor v vrtu zaduhtel, —
ob jurjevki hijacint vzrhdetel,
na oknu se rdeče ciklamni...

In kmalu dvignejo na polju se škrjanci,
s telohi zelenimi uvezeni so klanci.

Odrešenika, glej, sred oljk in palm,
na Oljski gori izzvenel bo v psalm.

Kadilnica srcé je Tvoje draga, dragocena,
svobode vonj čez polja gre zelena.

* V Beogradu uvajajo trolejbus namesto tramvaja. Trolejbus se uvedli zaradi tega, ker tramvajski promet zelo ovira splošni promet v večjih mestih.

* »Titova ladjedelnica« v Kraljevići ima sedaj polno popravil. Zdaj je v popravilu 16 plovnih objektov z okrog 16.000 bruto registrskih ton. V zadnjih dveh mesecih so popravili 2 parnika in 5 vlačilcev.

* »Istrska knjigarna na Reki« je skupaj s svojimi podružnicami prodala v preteklem letu na področju Istre 468.900 knjig. Največ knjig so razpečali v rudniku Raši in sicer ponajveč hrvatskih, v Rovinju pa italijanskih knjig. Od tujih knjig so najbolj zahtevali Ostrovskega: »Kako se je kalilo jeklo«. Od domačih pa »Dnevnik« Vladimira Dedijera.

* Kakor predvideva petletni načrt, bo na Volgi zgrajena največja rečna ladjedelnica. Petletka ima v projektu gradnjo petih ladjedelnic za rečne ladje in ena na Volgi bo v bližini Kujbiševa. V vseh petih bodo izdelovali vlačilce, ki bodo imeli motorje s 600 in 1200 ks. V Beli Rusiji, Ukrajini, Sibiriji in Srednji Aziji bodo v prihodnjih dveh letih obnovili veliko število ladjedelnic.

* Šef UNRRA-ine misije za Jugoslavijo g. Mihajlo Sergejčik je v Trstu prisostvoval izkrcanju treh motornih čolnov za ribolov po cca 50 ton z opremo. To pošiljko je pripeljala ladja UNRRA-e »Jusua Thomas«; namenjena je Jugoslaviji.

* Sekretar Komunistične partije Zedinjenih držav Amerike William Foster je na svojem potovanju po Evropi prispel tudi v Trst, kjer je bil gost Komunistične partije Julijske krajine. Nato je odpotoval v Jugoslavijo.

* Madžarski minister za industrijo Antal Ban je v zvezi z vprašanjem nacionalizacije velikih industrijskih podjetij izjavil: Nacionalizirali smo premogovno, električno in proizvodno energijo, nacionalizirali pa bomo tudi vse ono, kar bi lahko ogrožalo bodoči mir. Madžarskemu kmetu smo dali zemljo v privatno lastnino, ker smatramo ta ukrep za obrambo in oporišče demokracije. Zato bomo nacionalizirali tudi velika kapitalistična podjetja, ker smo se naučili, kakšna je medsebojna povezanost svetovnih dogodkov in kaj je fašizem.

* Sindikat delavcev v industriji gumija je sporočil 4 največjim ameriškim družbam, ki zaposlujejo 100.000 delavcev, da bodo pričeli delavci stavkati, če ne bodo njihove mezde povišane za 16 centov na uro.

* Kakor poročajo iz Rima je prišel italijanski nacionalni komite za pomoč španski republikanski mladini zbirati prispevke za nabavo orožja za mlade španske partizane.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ
Za list odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica,
Korzo Roosevelt, 33/II. — Izdaja lista je odobrena od A. I. S.
Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: »Primorski dnevnik«

* Albansko ministrstvo za kmetijstvo je organiziralo tekmovalstvo v dveh smereh: uresničitev državnega poljedelskega načrta in obdelava one zemlje, katere lastniki ne razpolagajo z zadostnim gmotnimi sredstvi. Zavedajočim boljših uspehov so se kmetovalci obvezali, da bodo kolektivno uporabljali poljedelsko orodje.

* Lastniki gradbenih podjetij v Montevideu so objavili »lock out« (izključitev delavcev z dela.) Podjetniki gradbene industrije motivirajo sklep s tem, da stavljaajo baje delavci neprestano pretirane zahteve. Zaradi tega »lock out« bo ostalo brez dela nad 40.000 delavcev.

Generalna konfederacija dela je objavila izjavo, ki obtožuje podjetnike gradbene industrije, da sabotirajo narodno gospodarstvo, ker izvajajo načrt reakcionarne klike, ki hoče omejiti pravice delavcev do stavanja.

* V Moskvi je bila vsevezna konferenca mladih pisateljev, ki je trajala 10 dni. Konferenca se je udeležilo preko 100 mladih pisateljev iz raznih mest in republik Sovjetske zveze.

* Sovjetski inženir je izdelal turbino za pridobivanje električne energije s pomočjo sile morskih valov. Motor lahko doseže moč 1.100 KW. Ta turbina inženirja Sidorenka je primerna za široko uporabo v krajih ob morski obali.

* V Parizu so zaprli okrog 30 oseb, med njimi 12 menihov in 5 duhovnikov. Obtoženi so, da skrivajo in organizirajo pobeg vichyjskih izdajalcev. Duhovniki in menihi, ki pripadajo raznim meniškim redovom, so dobavljali kolaboracionistom ponarejene listine, da bi jim omogočili oči v Španijo in Portugalsko. V knjižnici neke cerkvene ustanove so odkrili tajno tiskarno in laboratorij, kjer so izdelovali ponarejene listine. Po poročilu United Pressa, so obtoženi sodelovali z izdajalsko Petainovo vlado.

* Ob koncu petletke bodo sovjetske tovarne avtomobilov proizvajale 750.000 avtomobilov letno.

Gradnja avtomobilskih tvornic je v polnem teku. Tvornica »Molotov« v Gorkem bo pričela v drugi polovici t. l. s proizvodnjo novega tipa sovjetskega avtomobila »Zmag«, ki porabi minimalno količino bencina; ta avtomobil je udoben in poceni. Avtomobilska tvornica v Moskvi bo pričela julija s proizvodnjo novega tipa majhnih avtomobilov, ki tehtajo samo 250 kg.

ISČEM

hlapca, delavnega in poštenega;
plača po dogovoru.

Naslov pove uprava »Tednika«